

Planeringsförutsättningar, budget och investeringar

Kommunfullmäktiges mål och uppdrag till nämnderna

Ekonomiska ramar för budget 2020 och plan 2021–2023

Investeringsbudget 2020 och plan 2021–2023

Dokumentnamn: Planeringsförutsättningar, budget och investeringar	
Dokumentansvarig: Ekonomiavdelningen	Dokumentdatum: 2019-06-17
Godkänd av: Kommunfullmäktige	

Innehåll

Beslut	3
Förutsättningar för planperioden 2020–2023	4
Kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2020–2023	9
Långsiktiga mål	9
Mål och uppdrag – goda livsvillkor	11
Mål och uppdrag – livslångt lärande	11
Mål och uppdrag – växande näringsliv och kompetensutveckling	11
Mål och uppdrag – välutvecklad ideell sektor	12
Mål och uppdrag – en god samhällsplanering	12
Personalpolitiska mål och uppdrag	13
Finansiella mål och uppdrag – av betydelse för god ekonomisk hushållning	14
Övriga uppdrag	16
Uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning	18
Regler för god ekonomisk hushållning	18
Planering, uppföljning, analys och utvärdering	19
Intern styrning och kontroll	21
Budget 2020 och plan 2021–2023 för nämnderna	22
Resultaträkning 2019–2023	24
Finansieringsbudget och nyckeltal 2019–2023	24
Investeringsbudget 2020 och plan 2021–2023	25
Bilagor	26
Investeringsbudget 2020 och plan 2021–2023	26
Plan för exploateringsverksamheten 2020–2023	26
Strategisk plan 2016–2028	26

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

- att fastställa skattesatsen år 2020 till 22,85
- att fastställa kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2020–2023
- att fastställa uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning
- att fastställa kommunstyrelsens förslag till nettokostnadsbudget 2020 och plan 2021–2023 för respektive styrelse eller nämnd
- att fastställa investeringsbudget för 2020 och investeringsplan för 2021–2023
- att för löneökningar 2020 avsätta 3,01 procent vilka fördelas per nämnd
- att godkänna att kommunstyrelsen under löpande år får besluta om omfördelning av medel, som frigörs till följd av samordningsvinster
- att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget
- att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar
- att fastställa plan för exploateringsverksamheten för 2020–2023.

Förutsättningar för planperioden 2020–2023

Umeå 2050

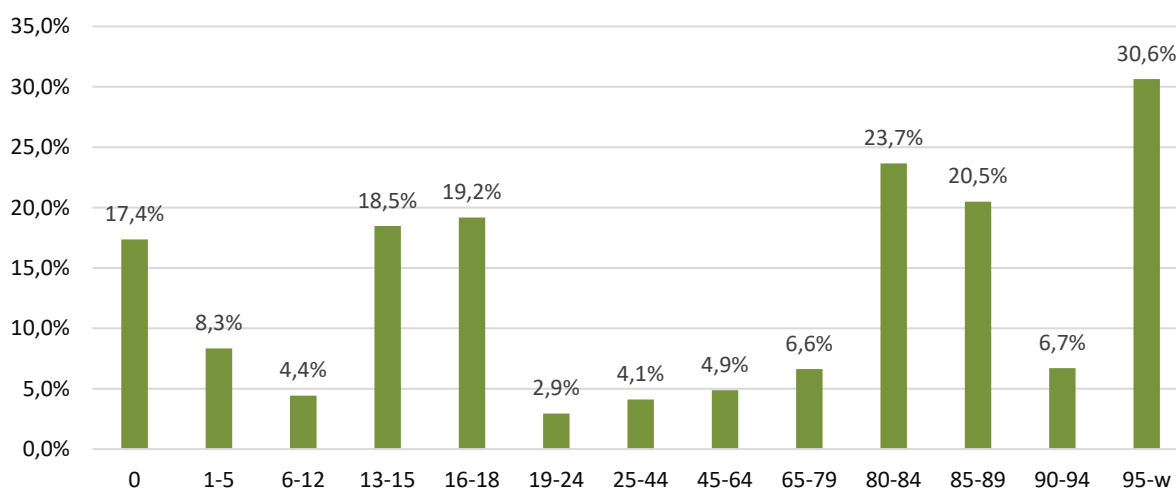
Världen är stadd i snabb förändring. Klimathot, osäkerheter i omvärlden och digitaliseringens möjligheter innebär sammantaget att framtidsprognoser är osäkra. Det vi kan säga med någorlunda säkerhet är att Umeå kommun kommer, givet nuvarande utvecklingstakt, nå sitt mål om 200 000 invånare 2050. En ny nod i svensk och europeisk ekonomi är på väg att växa fram under våra fötter.

Vilken stad det kommer att bli hänger på vilka beslut vi fattar fram till dess. Håller vi hårt i vår inställning om hållbarhet ur alla aspekter kommer vi att få en storstadsregion präglad av trygghet, kreativitet och bildning, en stad som visar resten av världen att ett hållbart och välkomnande samhälle är möjligt.

Demografi

Sveriges befolkning fortsätter att växa under planeringsperioden, men i en lägre takt än de senaste åren. Enligt SCB:s befolkningsframskrivning kommer folkmängden att passera 11 miljoner år 2029, 12 miljoner i början av 2050-talet och 12,7 miljoner i slutet av framskrivningsperioden, 2070. Allt fler lever till höga åldrar. Under en lång tid har fler invandrat än utvandrat. De senaste årens invandring har varit högre än någonsin, men efter 2016 har antalet som har flyttat till Sverige minskat.¹

Diagram 1. Procentuell förändring av antalet invånare i Umeå kommun i olika åldersgrupper 2018–2023

¹ Källa: SCB:s befolkningsframskrivning

I Umeå kommuns befolkningsprognos för perioden 2019–2030 beräknas den genomsnittliga befolkningsökningen uppgå till cirka 1 640 personer årligen. Ökningstakten är högre i början av prognosperioden med omkring 1 670 personer per år 2019 och den avtar till omkring 1 610 personer per år 2030. Totalt sett förväntas befolkningen i Umeå kommun att växa med knappt 20 000 personer under perioden 2019–2030, från 127 119 år 2018 till omkring 146 800 invånare år 2030.

Fram till år 2023 är det enligt prognosen framför allt gruppen ungdomar i åldern 13–18 år och äldre från 80 år som ökar. Samtidigt ökar andelen i arbetsför ålder 19–64 år inte i samma omfattning.²

Prognos över skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling, på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och de antaganden dessa två prognoser vilar på.

Prognos över skatter och bidrag för Umeå kommun

(mnkr)	2019	2020	2021	2022	2023
Prognos över skatter och bidrag, 2 maj 2019	7 298	7 648	7 921	8 220	8 536
<u>Specifikation prognos:</u>					
Skatteintäkter	6 511	6 697	6 965	7 262	7 569
Inkomstutjämnning	1 065	1 090	1 127	1 175	1 229
Kostnadsutjämnning	-665	-672	-695	-707	-717
Regleringsbidrag	89	138	142	107	70
LSS-utjämnning	117	141	143	145	147
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0	0
Slutavräkning	-75	0	0	0	0
Fastighetsavgift	231	238	238	238	238
Välfärds miljarder (avser flyktingmottagning)	26	17	0	0	0
Byggbonus	0	0	0	0	0
Extra tjänster	0	0	0	0	0
Summa	7 298	7 648	7 921	8 220	8 536

² Källa: Umeå kommuns befolkningsprognos, maj 2019

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2018 skattesatsen för år 2019 till 22,85 kr. Skattesatsen är densamma som 2017. En ökning av skattesatsen med en skattekrona motsvarar cirka 293 miljoner kronor i skatter och bidrag år 2020. Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas öka med 350 miljoner kronor mellan 2019 och 2020.

Om liggande förslag till förändring i kostnadsutjämning införs kommer det att innebära att Umeå kommun blir den kommun som bidrar mest per invånare till kostnadsutjämningen och att Umeå kommun är den kommun som efter Göteborg bidrar mest totalt. Beräknat på 2016 års befolkningssiffror innebär förslaget att Umeå kommun ska bidra med 64 mnkr mer än tidigare.

Konjunktur

På rikspanet har konjunkturen stärkts de senaste åren och tillväxten har varit hög. Under inledningen av 2019 har flera indikatorer för den ekonomiska utvecklingen sjunkit något och den starka svenska konjunkturen och BNP-tillväxten förväntas mattas av under andra halvåret 2019. En avmattning i den internationella konjunkturen, minskade bostadsinvesteringar och en inbromsning i offentlig konsumtion, väntas bidra till en fortsatt dämpad tillväxt under perioden 2020–2022.³

Konjunkturen för det lokala näringslivet i norra Sverige, Västerbotten och i synnerhet Umeå ser fortsatt stark ut utan annat än svaga tecken på avmattning. De större teknikföretagen genomför större investeringar i utbyggnad och automation som tillsammans med stora infrastrukturella investeringar, bland annat Västra länken, innebär en fortsatt hög efterfrågan inom bygg och anläggning. Norrlandsfonden ger varje år ut en konjunkturbarometer och näringslivets egna samlade bedömning är en stark konjunktur där man ser positivt på utvecklingen det närmaste året. Utöver det skapar Umeås starka befolkningstillväxt goda förutsättningar för de lokala marknaderna.

Kostnadsutveckling i kommunal verksamhet

Befolkningens ålderssammansättning och dess utveckling har stor betydelse för kommunernas kostnader. Åren 2000–2012 beräknades kostnadsökningar relaterat till demografin ligga på 0,5 procent per år i genomsnitt för riket som helhet. Efter 2012 har kostnadsökningarna relaterat till demografin i riket som helhet ökat och förväntas ligga kring 1,1 procent åren 2019–2022.⁴

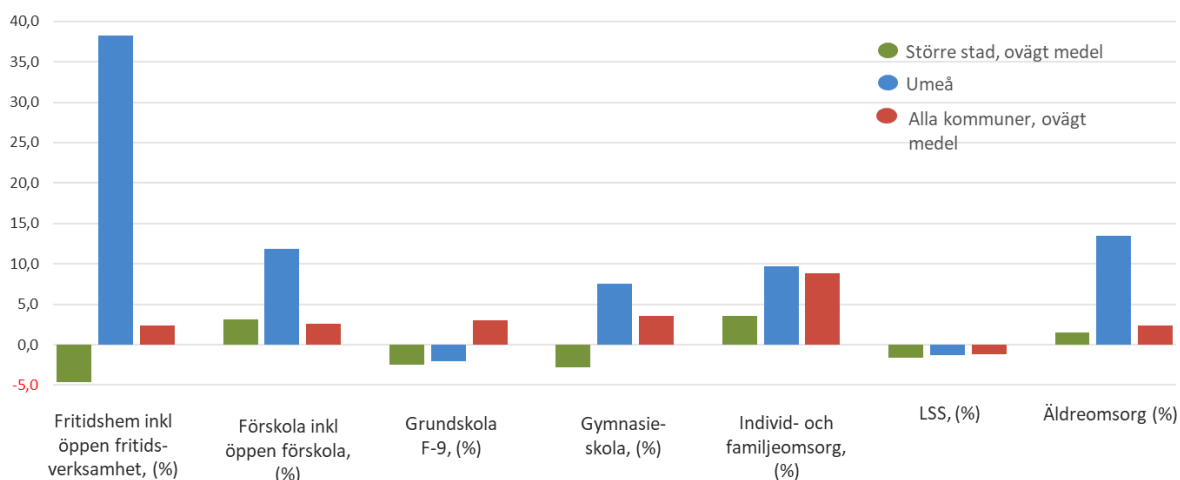
---

³ Källa: Regeringens vårproposition

⁴ Källa: SKL, Ekonomirapport, 13 maj 2019

Umeå har historiskt haft hög nettokostnadsavvikelse inom flera verksamheter.

Diagram 2. Nettokostnadsavvikelse 2017 i lagstadgad verksamhet, Umeå kommun

Diagrammet visar Umeå kommuns nettokostnadsavvikelse 2017 i lagstadgad verksamhet. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. När det gäller icke lagstadgad verksamhet finns inte jämförelsetal i samma omfattning, Umeå kommun har över tid haft höga ambitioner inom såväl kultur- som fritidssektorn, något som även framgår vid kostnadsjämförelser med andra kommuner.

Kompetensförsörjning

Sveriges befolkning ökar, men utvecklingen skiljer sig åt mellan olika delar av landet, mellan stad och landsbygd och mellan olika åldersgrupper. Arbetsförmedlingens analyser visar att det främst är gles- och landsbygdsområden som drabbas av en minskande andel i yrkesaktiv ålder samtidigt som andelen äldre ökar. Norrland får generellt ett kärvare läge än resten av landet, även om det finns enskilda län och kommuner i landets södra delar som ställs inför liknande utmaningar.

Arbetsförmedlingens prognos fram till 2030 visar att i Västerbotten är det endast Umeå kommun och närliggande Vännäs och Bjurholms kommuner som kommer att ha en ökning av invånare i arbetsför ålder. Sammantaget innebär de demografiska förändringarna att den yrkesaktiva andelen av den totala befolkningen kommer att minska i samtliga län.⁵

⁵ Källa: Befolkningen i Sverige fram till 2030, Arbetsförmedlingen analys 2019:2

Umeå kommuns personalfunktion har reviderat den långsiktiga kompetensförsörjningsprognosen för perioden 2019–2029. Bedömningen är att antalet tillsvidareanställda i Umeå kommun kommer att öka från 9 340 till 13 958. Beräknade pensionsavgångar och personalrörlighet innebär att 4 227 tillsvidareanställda är kvar och att kommunen därmed har ett rekryteringsbehov på 9 731 tillsvidareanställda.

Kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2020–2023

Långsiktiga mål

Mål 1: Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050. Huvudansvar: Alla

Nästa steg i Umeås utveckling! Ett Umeå som växer och utvecklas ger möjligheter för både nya och befintliga umebor. När nya umebor flyttar hit bidrar de med mångfald och idéer. Det ökande antalet umebor gör att idéer kan utvecklas till nya verksamheter och erbjuda ett större utbud för oss som bor här. När vi blir fler är det fler som via skattsedeln delar på kostnaderna för allt det som är vårt gemensamma, såsom skola, omsorg, parker, gator, vatten och avlopp. Det gör att Umeå fortsätter utvecklas och erbjuder oss ett större utbud och en bättre service. Att vi blir fler underlättar omställningen till ett grönt samhälle, vi blir fler som tänker nytt, engagerar oss och omsätter kloka idéer i praktiken.

Umeå kan bara växa genom att kommunens medborgare, näringsliv och organisationer växer och utvecklas. Många människor lockas till en kommun som kännetecknas av mångfald, jämlikhet och engagemang med en bred, attraktiv och mångfacetterad arbetsmarknad. Det är därför viktigt att människor även fortsättningsvis vill flytta till och etablera sig i Umeå.

Uppdrag 1–2: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att under 2020

1. genomföra analys med syfte att identifiera faktorer och utvecklingsområden som i hög utsträckning bedöms kunna bidra till Umeå kommuns fortsatta tillväxt
2. mot bakgrund av genomförd analys ta fram och till fullmäktige presentera förslag på strategier och utvecklingsområden som bedöms vara väsentliga för Umeå kommuns fortsatta tillväxt.

Uppdraget ska genomföras i dialog med representanter för ideella organisationer, näringsliv, akademi och kommunens nämnder och bolag.

Mål 2: Vi ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv. Huvudansvar: Alla

Umeå har länge arbetat systematiskt och målmedvetet med att uppnå jämställdhet mellan kommuninvånarna. En nyckel i arbetet har varit att bryta ner målet i definierbara uppdrag som kommunen direkt eller indirekt kan påverka utfallet av. Detta har lett till framsteg i lönekartläggningen, i trygghetsskapande åtgärder i det offentliga rummet, i det

brottsförebyggande arbetet, och att staden idag byggs jämställt redan från planeringsstadiet. Det är viktiga åtgärder och ett kontinuerligt arbete.

Det finns flera områden där kommunen ytterligare kan förstärka sina insatser. Den arbetsrelaterade ohälsan är ett sådant område, där de kvinnodominerade arbetsplatserna har en stor överrepresentation vad gäller sjukskrivningstal och framförallt gällande psykisk ohälsa. Att stärka arbetsmiljöarbetet utifrån ett jämställdhetsperspektiv är viktigt för att fortsättningsvis kunna vara en attraktiv och relevant arbetsgivare, speciellt inom de yrkesområden som i dag är kvinnodominerade.

Uppdrag 3: Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att analysera orsakerna till könsskillnader i ohälsotalen och föreslå åtgärder.

Uppdrag 4: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet med att integrera jämställdhetsperspektivet i kommunens alla processer.

Mål 3: Digitalt först! För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarynna ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling. Huvudansvar: Alla

I dag sker investeringar i kommunens verksamheter primärt för att tillgodose behov relaterat till volymökningar eller för att ersätta tidigare genomförda investeringar.

Investeringar i teknik och metod som syftar till att över tid sänka kommunens driftskostnader förekommer ytterst sällan. Detta är ett stort problem och leder till ständigt ökande nettokostnader, inlåsnings effekter och minskad utvecklingsförmåga i kommunens verksamheter.

I dag begränsas utvecklingsförmågan i kommunens verksamheter av att kommunen saknar

- incitament/metod som underlättar för verksamhet att i pilotform pröva ny teknik
- fastlagd prioriterings och beslutsordning för val av utvecklingsprojekt
- intern finansiering för utvecklingsprojekt
- fastslagen ansvarsfördelning för effekthemtagning av genomförda utvecklingsprojekt.

Uppdrag 5: Kommunfullmäktige ger därför kommunstyrelsen i uppdrag att belysa och ta fram förslag avseende prioriterings- och beslutsordning, finansieringsmodell och ansvarsfördelning för effekthemtagning relaterat till utvecklingsprojekt i kommunens verksamheter. Förslaget ska särskilt belysa hur kommunstyrelsens utvecklingsanslag på ett bättre sätt kan nyttjas för att förbättra kommunens utvecklingsförmåga.

Uppdrag 6: Kommunfullmäktige ger även samtliga nämnder i uppdrag att under 2020 inventera processer och handläggningsrutiner och bedöma potential för digitalisering/automatisering.

Inventering och bedömning ligger till grund för prioritering, planering och förberedelsearbete. Sammanställd inventering och bedömning presenteras för kommunfullmäktige under T3 2020. Kommunstyrelsen har det samordnande ansvaret.

Mål och uppdrag – goda livsvillkor

Mål 4: Vi ska ha Sveriges bästa folkhälsa år 2020. Huvudansvar: KS, FN, TN

Mål 5: Vi ska halvera barnfattigdomen till år 2020. Huvudansvar: KS, IFN, GVN

Uppdrag 7: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet inom ramen för kommissionen för ett socialt hållbart Umeå.

Uppdrag 8: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och berörda nämnder i uppdrag att under året slutredovisa målet om Sveriges bästa folkhälsa.

Uppdrag 9: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och berörda nämnder i uppdrag att under året slutredovisa målet om halverad barnfattigdom.

Uppdrag 10: Kommunfullmäktige ger kulturnämnden i uppdrag att ta fram ett kulturpolitiskt program.

Uppdrag 11: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta med trygghetsuppdraget inom ramen för Umebrå.

Mål och uppdrag – livslångt lärande

Mål 6: Vi ska ha en likvärdig skola och förbättra kvaliteten i utbildningen för att uppnå jämlika uppväxtvillkor. Huvudansvar: FGN, GVN

Uppdrag 12: Kommunfullmäktige ger för- och grundskolenämnden i uppdrag att fortsätta arbetet för att uppnå målet om 15 barn i genomsnitt per barngrupp i förskolan samt att vägledning och stöd i arbetet ska utgå från Skolverkets allmänna råd om måluppfyllelse i förskolan.

Mål och uppdrag – växande näringsliv och kompetensutveckling

Mål 7: Vi ska skapa förutsättningar för fler företag, fler branscher och fler arbetstillfällen i Umeå. Huvudansvar: KSNAU

Uppdrag 13: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att öppna upp arbetsplatserna för studenter och personer som står längre från arbetsmarknaden genom praktik och arbetsträning.

Uppdrag 14: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet med en strategi för ökad självförsörjning av livsmedel i samverkan med andra aktörer.

Uppdrag 15: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet med ett regionalt kunskapscentrum för gröna näringar och livsmedelsproduktion.

Mål och uppdrag – välutvecklad ideell sektor

Mål 8: För att klara framtidens utmaningar ska vi utveckla demokratin och stärka den sociala tilliten tillsammans med den ideella sektorn. Huvudansvar: KS, KN, FN

Mål 9: Att använda jämställdhet som metod i det förebyggande arbetet mot våld och kriminalitet i samverkan med den ideella sektorn. Huvudansvar: KS, FN, JUSK

Uppdrag 16: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utifrån museikartläggningen ta fram strategier för kommunens delaktighet i museer utifrån kultur-, styrnings-, ekonomi- och näringslivsperspektiv samt att verka för ökad extern finansiering i samverkan med Region Västerbotten och övriga externa aktörer.

Mål och uppdrag – en god samhällsplanering

Mål 10: Vi ska öka bostadsbyggandet till 2 000 enheter per år. Huvudansvar: KS, BN

Mål 11: Att samhällsplaneringen syftar till att bygga Umeå mer jämlikt och jämställt, bland annat genom att dra nytta av erfarenheterna från kommissionen för social hållbarhet. Huvudansvar: KS, BN, JUSK

Uppdrag 17: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utöka mängden byggklar mark.

Uppdrag 18: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att identifiera de verksamhetsområden som har behov av sammanhållna strategier för lokalförsörjning samt ta fram strategier för dessa verksamhetsområdens lokalförsörjning i dialog med berörda nämnder. Strategierna för lokalförsörjning ska utformas så att de är långsiktigt kostnadseffektiva.

Uppdrag 19: Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden i uppdrag att arbeta fram en strategisk friluftspan.

Uppdrag 20: Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden i uppdrag att genomlysna nuvarande struktur avseende anläggningar/lokaler i relation till fritidsnämndens ekonomiska förutsättningar. Om genomlysning visar på att nuvarande struktur ger väsentliga avvikelser

avseende lokal- eller driftskostnader i förhållande till nämndens ekonomiska förutsättningar ska fritidsnämnden utarbeta åtgärdsplan för att säkra en långsiktig hållbar struktur.

Uppdrag 21: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet mot ett fossilfritt Umeå genom att bland annat utveckla nätet av laddinfrastruktur.

Uppdrag 22: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att inom ramen för cirkulär ekonomi utarbeta ett system för återanvändning av inventarier samt minska användandet av plaster i syfte att minska såväl kostnader som klimat- och miljöpåverkan.

Uppdrag 23: Kommunfullmäktige uppdrar till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att starta upp leveranserna av livsmedel från Forslundagymnasiet till kommunens egna verksamheter.

Uppdrag 24: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att i samverkan arbeta för att etablera en biogasanläggning i Umeåregionen.

Uppdrag 25: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att samordna fordonsanskaffningen i kommunen.

Uppdrag 26: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att alla kommunala nybyggnationer ska vara försedda med solceller, samt att detta ska finnas med som en standardparagraf i alla tekniska beskrivningar.

Uppdrag 27: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att i samverkan med Umeå Energi göra en energikartläggning av kommunens lokaler.

Personalpolitiska mål och uppdrag

Övergripande visioner

Vi ska ha attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser. Huvudansvar: PN

Vi ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat.

Huvudansvar: PN

Vi ska ha engagerade medarbetare med rätt kompetens. Huvudansvar: PN

Vi ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm. Huvudansvar: PN

Personalpolitiska mål och uppdrag

Mål 12: Alla tillsvidareanställda ska ha rätt att arbeta heltid. Huvudansvar: PN

Mål 13: Riktvärdet för antalet medarbetare per chef ska vara 30. Huvudansvar: PN

Uppdrag 28: Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för att få fler deltidssjukskrivna att återgå till full sysselsättning.

Uppdrag 29: Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att genomföra en genomlysning av arbetsvillkoren, arbetsverktyg och förmåner inom alla verksamheter.

Uppdrag 30: Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att se över och utöka de fackliga organisationernas förtroendemannatid för att arbeta med arbetsmiljöfrågor.

Finansiella mål och uppdrag – av betydelse för god ekonomisk hushållning

Mål 14: Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent. Huvudansvar: KS

Mål 15: Kommunens budget ska jämställdhetsanalyseras. Huvudansvar: KS, JUSK

Mål 16: Att tillvarata de samordningsnyttor som den gemensamma förvaltningen innebar, genom att det centrala förvaltningsledet inte växer snabbare än de brukarnära verksamheterna. Huvudansvar: KS

Mål 17: Med syfte att möta ekonomiska utmaningar relaterade till demografi och konjunktur ska kommunen fram till 2023 minska nettokostnadsavvikelse i relation till jämförbara större städer. Huvudansvar: KS

Beslutsunderlag för god ekonomisk hushållning

Uppdrag 31: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att under 2020 identifiera och analysera eventuella nettokostnadsavvikelser i nämndens verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram anvisningar för analys och sammanställa nämndernas analys inför presentation i kommunfullmäktige.

Uppdrag 32: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fram till 2023 minska nettokostnadsavvikelse i relation till jämförbara större städer.

Uppdrag 33: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att komplettera underlag till budgetberedning med underlag som baseras på referenskostnad för budgeterad verksamhet.

Uppdrag 34: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att upprätta och redovisa sammanställning av samtliga lokaler som förhyrs eller ägs av Umeå kommun inklusive hyreskostnad/lokalkostnad per lokal.

Interna affärer

Uppdrag 35: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att ta fram förslag till och fastställa standard- och servicenivå per försörjningsprocess utifrån nämndens ekonomiska förutsättningar och i samråd med berörda nämnder.

Uppdrag 36: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att belysa och vid behov ge förslag på reglering av finansieringsform för kommunens verksamheter inklusive när det är berättigat med undantag från anslagsfinansiering.

Upphandling och inköp

Uppdrag 37: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att under 2020 beskriva upphandlingsbehov för perioden 2021–2022. Nämndernas upphandlingsbehov överlämnas till kommunstyrelsen för sammanställning och samordning. Sammanställt behov av upphandling för 2021–2022 ska tillsammans med analys av kommunens köpbeteende presenteras för kommunfullmäktige senast tertial 3 2020.

Uppdrag 38: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta utveckling av processen för inköp och upphandling med särskilt fokus på avtalsförvaltning och förbättrad överblick över kommunens köpbeteende.

Ekonomisk planering och investeringar

Uppdrag 39: För att långsiktigt säkra kommunens finansiella ställning ger kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att analysera kommunens finansiella förutsättningar till och med år 2030 (kommande tio åren).

Uppdrag 40: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att sammanställa och presentera kommunens samlade investeringsbehov nedbrutet på objektsnivå till och med år 2030 (kommande tio åren). Sammanställningen ska även inkludera beräkning av den driftskostnad som blir effekt av årligt investeringsbehov. Kommunens finansiella förutsättningar ska tillsammans med sammanställt investeringsbehov presenteras för kommunfullmäktige vid uppstart av budgetprocess för 2021 och ligga till grund för utformning av finansiella strategier för kommande år.

Uppdrag 41: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att säkra att slutredovisning av investeringsprojekt lämnas till berörda nämnder. Tekniska nämndens verksamhetsberättelse för 2020 ska innehålla en sammanställd redovisning av samtliga investeringar/förhyrningsprojekt som har slutredovisats under året samt kommentar till eventuell avvikelse från budget.

Uppdrag 42: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och jämställdhetsutskottet i uppdrag att fortsätta arbetet med att genomföra jämställdhetsanalyser på alla budgetens delar med målet om att hela kommunens budget har en jämställdhetsanalys 2020.

Uppdrag 43: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att kostnader som uppstår i samband med heltidsinförandet ska för berörda nämnder särskilt följas under året.

Uppdrag 44: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och individ- och familjenämnden i uppdrag att viten som kommunen åläggs på grund av förseningar vid uppstart av boenden ska särskilt följas under året.

Uppdrag 45: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att implementera hållbarhetsbokslut inom alla verksamheter i Umeå kommun.

Uppdrag 46: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av riktlinjerna för kommunens pensionsplaceringar i syfte att säkerställa miljömässigt och etiskt hållbara placeringar.

Uppdrag 47: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att undersöka behov av och föreslå förtydliganden avseende beslutsordning och beslutsmandat för kvalitetsdeklarationer, servicedeklarationer och servicenivåer. Förslag till förtydligande ska presenteras för kommunfullmäktige senast under tertial 3 2020.

Övriga uppdrag

Uppdrag 48: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda möjlighet till klimatkompensation för flygresor och hur en eventuell konstruktion kan utformas.

Uppdrag 49: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att göra en analys över hur klimatutsläppen ser ut inom respektive nämnds verksamhet och att arbeta fram en handlingsplan för hur dessa kan minskas i enlighet med Parisavtalet.

Uppdrag 50: Att uppdra åt stadsledningskontoret att ta fram en modell för hur kommunens budgetprocess och budget ska genomsyras av gender budgeting (jämställd budgetering).

Uppdrag 51: Öka samarbetet mellan landsting och kommun när det gäller psykisk ohälsa för barn och ungdomar.

Uppdrag 52: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att stimulera ett system med reklamfinansierade hyrcyklar i staden placerade utefter kollektivtrafikstråken, i likhet med städer som Göteborg och Stockholm.

Uppdrag 53: Kommunfullmäktige ger individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att öka samarbetet mellan kommun och region när det gäller psykisk ohälsa för barn och ungdomar.

Uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning

Vårt uppdrag

Förvaltningarna har till uppdrag att genomföra kommunfullmäktiges övergripande mål och nämndernas uppdragsplaner.

Verksamhetsidé

Med gemensamma krafter skapar vi ett gott liv i Umeå. Vi bidrar till välfärd för alla och ger goda förutsättningar för företagande, fritid och kultur.

Värdegrund

- Medborgarfokus – Vi skapar värde för dem vi finns till för.
- Öppenhet – Vi är tillgängliga, tydliga och lyssnar med omtanke.
- Tillit – Vi har förtroende för varandra och vår förmåga att möta utmaningar.
- Ständiga förbättringar – Vi utvecklas positivt genom ständiga förbättringar och förnyelse.

Styrprinciper

- Kommunnytta/medborgarnytta före enskild nämnds-, förvaltnings- eller verksamhetsnytta.
- Alla beslut ska vara finansierade.
- Lika mål och krav för lika verksamheter.
- Fokus på uppföljning och analys.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Regler för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktiges mål och budgetramar. Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstilledning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.
- Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en prissatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans. Om planerade åtgärder innefattar väsentlig förändring av beslutad servicenivå ska ärendet beredas för hantering och beslut i kommunfullmäktige.
- De i budget och uppdragsplan angivna målen med indikatorer ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Att resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Nettokostnaderna får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget och regelverket för in-teckning i eget kapital.
- Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.

Planering, uppföljning, analys och utvärdering

Åtterrappor-tering till kommunfullmäktige

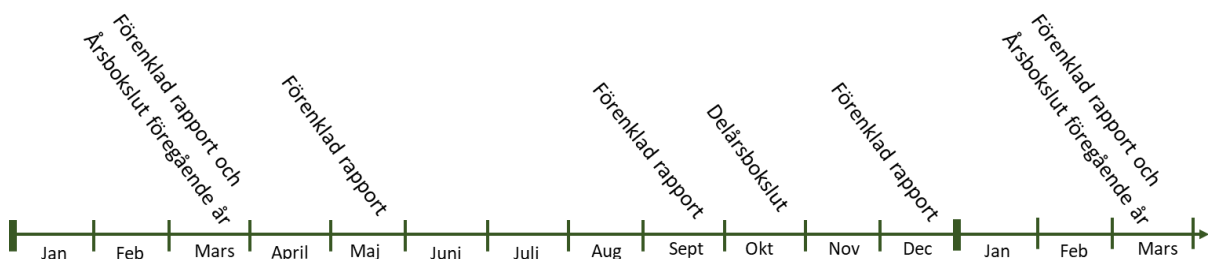
Åtterrappor-tering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i mars.

Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse,

nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad ekonomi och personalrapport som behandlas vid kommunfullmäktiges sammanträden i mars (återrapport för januari–februari), maj (återrapport för januari–april), september (återrapport för januari–augusti) och december (återrapport för perioden januari–november). Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till kommunens ekonomi och personalförhållanden. I maj ingår även delrapportering av årets uppdrag från kommunfullmäktige. De kommunala bolagen återrapporterar i samband med den förenklade rapporten i maj, men inte i samband med de övriga förenklade rapporterna.

Figur 1: Rapportering till kommunfullmäktige

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa måluppfyllelse, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera mål, planering eller resursfördelning.

Uppföljning sker till exempel genom

- verksamhetsuppföljning genom månads, tertial och årsbokslut
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning
- medborgar- och brukarundersökningar
- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning av horisontella perspektiv
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelsehantering.

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker.

Budget 2020 och plan 2021–2023 för nämnderna

Budget för 2020 och plan för 2021–2023 utgår från av kommunfullmäktige fastställd budget för 2019 och beslutade ramjusteringar. Differentierat index har använts vid uppräknings av nämndernas lönekostnader till 2020 års beräknade lönenivå. I genomsnitt beräknas lönekostnaderna öka med 3,01 procent. Övriga driftkostnader och intäkter har räknats upp med 1 procent. Nämndernas ramar har utöver indexuppräknings justerats bland annat med anledning av den demografiska utvecklingen.

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling, på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och de antaganden dessa två prognoser vilar på med tillägg utifrån politisk bedömning.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har fastställts utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstillelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.

Tabell 1. Budget 2020 och plan 2021–2023

Nämnd/styrelse	Budget		Plan		
	2019	2020	2021	2022	2023
Överförmyndarnämnd	-11 900	-13 037	-13 725	-14 439	-15 183
Kommunstyrelsen	-959 471	-1 045 669	-1 101 268	-1 166 262	-1 192 649
Specifikation:					
Kraftverksamhet	102 000	116 000	116 000	116 000	116 000
Kollektivtrafik	-122 475	-141 100	-141 100	-141 100	-141 100
Umeå Folkets Hus	-26 444	-26 708	-26 976	-27 245	-27 518
Västerbottens Museum	-15 676	-16 071	-16 476	-16 891	-17 317
NorrlandsOperan	-28 653	-29 398	-30 162	-30 947	-31 751
Inkubator	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Curiosum	-5 700	-6 900	-6 900	-6 900	-6 900
Bildmuseet *	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Norrbykärs museum	-205	-207	-209	-211	-213
Bostadsförsörjning **	-12 900	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Stimulans trygghetsboende	-2 000	0	0	0	0
Umeå växer tryggt och säkert	-1 600	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
EU-val	-4 100	0	0	0	0
Anslag för oförutsedda behov:					
- Utvecklingsanslag	-23 815	-23 815	-23 815	-23 815	-23 815
- Centrala lönedel	-3 500				
- Övrigt	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337
Kommungemensamma kostnader	-599 476	-675 636	-724 404	-782 414	-801 665
Kommunstyrelsen administration och politisk verksamhet övrigt	-189 090	-211 696	-217 090	-222 601	-228 233
Kommunfullmäktige	-3 500	-3 544	-3 593	-3 642	-3 693
Personalnämnd		-1 117	-1 150	-1 185	-1 221
Tekniska nämnd	-1 166 900	-1 207 289	-1 226 923	-1 246 952	-1 267 387
Byggnadsnämnd	-40 000	-41 978	-43 736	-45 553	-47 432
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-13 400	-14 812	-15 761	-16 749	-17 777
Brand- och räddningsnämnd	-58 400	-61 794	-64 138	-66 566	-69 081
Äldrenämnd	-1 048 100	-1 099 679	-1 130 750	-1 162 747	-1 195 697
Individ- och familjenämnd	-1 280 400	-1 343 188	-1 379 301	-1 416 482	-1 454 763
Fritidsnämnd	-130 400	-129 201	-131 746	-134 347	-137 003
Kulturnämnd ***	-117 700	-141 577	-144 474	-147 437	-150 466
För- och grundskolenämnd	-1 911 800	-1 969 978	-2 024 990	-2 081 633	-2 139 958
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-468 700	-485 758	-502 219	-519 205	-536 731
Gemensam IT nämnd Umeå-Skellefteå	0	0	0	0	0
Gemensam nämnd Umeregionen	0	0	0	0	0
Summa nämndsramar	-7 210 671	-7 558 622	-7 783 774	-8 023 198	-8 229 040
Varav finansiella kostnader	-15 587	-18 442	-23 789	-26 520	-28 181
Summa verksamhetens netto-kostnader (exkl finansiella kostnader)	-7 195 084	-7 540 180	-7 759 985	-7 996 678	-8 200 859

Av fullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet (fastställd budgetram innefattar därigenom medel för heltidsinförande, det kommungemensamma effektiviseringsarbetet- P140 etc.).

* Bildmuseet: Samt tillkommande 1 000 tkr ur kommunstyrelsens utvecklingsanslag

** Bostadsförsörjning: Medel för bostadsförsörjning kommer fasas ut under planeringsperioden.

*** Kulturen: Inklusive 300 tkr avseende tillägg för Umeå trygg och säker!

Resultaträkning 2019–2023

Tabell 2. Resultaträkning

	Budget		Plan		
	2019	2020	2021	2022	2023
Verksamhetens intäkter	1 543,6	1 583,5	1 597,1	1 610,8	1 624,7
Verksamhetens kostnader	-8 279,4	-8 629,1	-8 858,9	-9 096,1	-9 298,2
Avskrivningar	-459,3	-494,6	-498,2	-511,4	-527,3
Verksamhetens nettokostnader	-7 195,1	-7 540,2	-7 760,0	-7 996,7	-8 200,9
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	7 307,5	7 668,5	7 963,4	8 273,3	8 603,5
Finansiella intäkter	155,2	163,5	181,8	191,8	191,8
Finansiella kostnader	-194,5	-214,8	-241,6	-259,9	-265,0
Avsatt för volymökningar			-63,9	-125,8	-243,4
Resultat	73,1	77,1	79,6	82,7	86,0

Finansieringsbudget och nyckeltal 2019–2023

Tabell 3. Finansieringsbudget

	Budget		Plan		
	2019	2020	2021	2022	2023
Tillförda medel					
Resultat	73,1	77,1	79,6	82,7	86,0
Avskrivningar	459,3	494,6	498,2	511,4	527,3
Pensionsavsättning	27,5	45,1	46,0	51,4	26,0
Summa tillförda medel	559,9	616,8	623,8	645,5	639,4
Använda medel					
Nettoinvesteringar	-1 273,1	-744,1	-1 053,2	-775,2	-769,4
Summa använda medel	-1 273,1	-744,1	-1 053,2	-775,2	-769,4
Förändring av rörelsekapital	-713,2	-127,4	-429,4	-129,7	-130,1

Tabell 4. Nyckeltal

	Budget		Plan		
	2019	2020	2021	2022	2023
Nettokostnadernas (exkl avskrivningar) andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	92,2	91,9	91,2	90,5	89,2
Soliditet	27,2	26,9	26,4	26,3	26,5

Investeringsbudget 2020 och plan 2021–2023

Tabell 5. Investeringsbudget och plan

Nämnd/styrelse	Budget		Plan		
	2019	2020	2021	2022	2023
Kommunstyrelsen	118 700	4 409	4 108	3 104	8 144
Tekniska nämnd	1 078 555	692 031	953 981	714 581	690 781
Byggnadsnämnd	500	500	500	500	500
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	300	200	300	300	300
Brand- och räddningsnämnd	20 000	7 500	22 500	15 000	15 000
Äldrenämnd	16 000	7 000	7 000	7 000	20 000
Individ- och familjenämnd	8 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Fritidsnämnd	6 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Kulturnämnd	2 000	3 000	3 000	3 000	3 000
För- och grundskolenämnd	15 000	10 000	42 300	12 200	12 200
Gymnasie- och vuxenutbildnings-nämnd	8 000	3 500	3 500	3 500	3 500
Summa styrelse/nämnd	1 273 055	744 140	1 053 189	775 185	769 425

Bilagor

Investeringsbudget 2020 och plan 2021–2023

Plan för exploateringsverksamheten 2020–2023

Strategisk plan 2016–2028